

GYMNASIE- MYTOLOGIN

Nu avslöjar vi de 9 vanligaste myterna om ditt gymnasieval

Skolverket

Det är inte sant, bara för att alla säger det

Det är lätt att bli stressad över gymnasievalet och orolig för att välja fel. Dessutom kommer föräldrar, syskon och kompisar med råd och åsikter om vad du ska välja. Ett problem är att råden inte alltid stämmer, vilket faktiskt gör det ännu svårare att göra ett val som är rätt för just dig. Vi har listat de nio vanligaste myterna, fördomarna och missförstånden om ditt gymnasieval. Läs igenom myterna och se vilka du känner igen.

Hur vet du när det är en myt, fördom eller missuppfattning?

Det är när alla nickar okej, utan att veta varför.

MYT 1.
"GYMNASIEVALET
AVGÖR DIN FRAMTID"

Nej, det är bara ett val av grundutbildning

Många tänker att gymnasievalet avgör vad man ska göra resten av livet. Men så är det inte, som tur är. Gymnasievalet är ett val av grundutbildning som du sedan kan bygga vidare på.

Yrkesprogrammen fokuserar på att ge dig de specialkunskaper som krävs för olika yrken, till exempel barnskötare, undersköterska, kock, väktare, snickare, murare, elektriker eller smed. Dessutom kan du välja kurser som ger dig grundläggande behörighet till högskolan även på yrkesprogrammen.

De högskoleförberedande programmen fokuserar på att ge dig de kunskaper som du måste ha för att direkt läsa vidare på universitet eller högskola. Till exempel språk, historia och matematik.

Men oavsett vilka kunskaper du skaffar dig nu så har du nytta av dem även om du byter område, yrke eller till och med land längre fram. Glöm inte att de flesta vuxna har bytt karriär både en och två gånger.

FAKTA

Det går bra att ändra sig

Den rakaste vägen framåt är för de flesta människor ganska krokig. Det är ofta genom att ändra sig, byta spår och våga ta chanser som man kommer närmare det man verkligen vill göra.

Här är du nu

Andra val i livet

MYT 2.

**”DET ÄR VIKTIGT ATT
HITTA EN SKOLA DÄR
MAN PASSAR IN”**

Nej, det viktiga är att följa sitt intresse

Många elever i nian säger att de letar efter tre saker: En skola där man passar in, ett program som har status och ett alternativ som gör att man kan fortsätta att gå i skolan med sina kompisar.

Resultatet är att många väljer ett program som passar traditionerna, förväntningarna och vanorna bland vänner, familj och i samhället i stort. Men ett program som de egentligen inte känner för.

Det märks till exempel genom att tjejer tvekar att välja program där det traditionellt går nästan bara killar, och killar tvekar att välja program där vi är vana vid att det går nästan bara tjejer. Det som märks extra tydligt, är att många elever som egentligen är sugna på ett yrkesprogram, istället väljer ett högskoleförberedande program.

Valet till gymnasieskolan innebär en unik chans att vidga sitt kontaktnät och hitta nya vänner som delar de intressen man själv har, innerst inne.

För det är intresset som är viktigt, att hitta ett program som ger energi och känns spännande. Då blir det mycket lättare att lyckas och må bra under gymnasietiden.

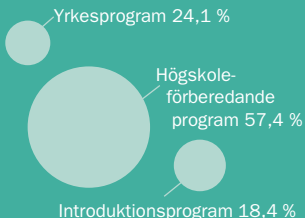
FAKTA

Vad tycker ungdomar om yrkesprogram?

88%

Tycker att det stämmer mycket bra eller ganska bra att det finns yrkesprogram med intressant utbildningsinnehåll.

För 2017/18 är andelen nybörjarelever år 1 på respektive programtyp följande:

MYT 3.

**”VÄLJ ETT HÖGSKOLE-
FÖRBEREDANDE
PROGRAM SÅ
HÅLLER DU ALLA
DÖRRAR ÖPPNA”**

Nja, valfriheten är minst lika stor med ett yrkesprogram

De högskoleförberedande programmen leder i första hand till vidare studier på högskolan – under förutsättning att man har rätt behörighet och tillräckligt goda resultat för att komma in på utbildningarna.

Yrkesprogrammen leder direkt till en massa intressanta yrken både i Sverige och andra länder. Om du väljer vissa kurser på ditt yrkesprogram, får du också en grundläggande högskolebehörighet. Exakt vilka kurser som behövs ser olika ut på olika program.

Med yrkesprogrammen är alltså dörrarna öppna till både jobb och högskola. Vill du sedan byta spår, plugga vidare på yrkeshögskolan eller på andra sätt vidareutbilda dig, är det möjligt att göra det.

FAKTA

Ett yrkesprogram öppnar dörren till att

Läsa på högskola

Läsa på annan eftergymnasial utbildning

Läsa på yrkeshögskola

Jobba inom ditt yrkesområde

Utlandsjobb inom ditt yrkesområde*

Hur funkar yrkeshögskolan?

På yrkeshögskolan kan du läsa vidare inom till exempel bygg, ekonomi, försäljning, IT, turism, sjukvård, lantbruk, media, design, teknik och tillverkning. Läs mer på www.yrkeshogskolan.se.

220

utbildningsanordnare
i hela landet**

50 300

studerande totalt**

*Se mer vid myt 7. **YH Statistisk årsrapport 2017.

MYT 4.

**”DU SKA INTE KASTA
BORT DINA BETYG PÅ
EN YRKESUTBILDNING”**

Nej, det är aldrig bortkastat att gå en yrkesutbildning

Många föräldrar och elever känner så här: Man måste få ut max av sina betyg från nian, bli nåt, göra karriär och läsa på universitetet.

Resultatet blir att många som vill läsa yrkesprogram skippar det. Trots att det var det som lockade mest och att yrkesprogrammen är så bra för alla som vill ha ett yrke direkt och starta sin karriär.

Du skulle bli förvånad om du visste hur många företagare i Sverige som börjat sin karriär just på ett yrkesprogram. Vad har de blivit då? Ja, många har blivit väldigt viktiga i våra liv.

Ofta när något ska byggas, installeras, konstrueras, lagas, räddas och trimmas – då är det just alla dessa specialister som vi litar på. När vi behöver omsorg. Eller när vi blir hungriga. För det är deras restauranger vi äter på. Eller när vi ska byta jobb – för det är inte sällan just deras företag vi vill jobba på.

Vad vore samhället utan yrkeskunskaper?

MYT 5.
"PÅ ETT YRKES-
PROGRAM FÅR DU
JU INGEN HÖGSKOLE-
BEHÖRIGHET"

Jo, alla kan få högskolebehörighet!

Vilket yrkesprogram du än väljer har du alltid rätt att inom ramen för programmets 2 500 poäng läsa de kurser som gör att du får grundläggande behörighet till högskolan.

Om du dessutom vill ha det som kallas särskild behörighet till högskolan, vilket krävs för utbildningar som till exempel landskapsarkitekt eller ingenjör, så har du alltid rätt att läsa in de kurserna på komvux.

Detta betyder att om du just nu är intresserad av till exempel bygg, fordon eller turism, men samtidigt vill hålla dörren öppen mot högskolan, är allt förberett för att du ska kunna läsa vidare längre fram – om du vill det.

Glöm inte heller möjligheten att läsa på yrkeshögskolan.

FAKTA

Vilka kurser krävs för högskolebehörighet?

För att få grundläggande högskolebehörighet från ett yrkesprogram behöver du engelska 6, svenska 2 och 3 eller svenska som andraspråk 2 och 3.

Du kan läsa dessa kurser inom yrkesprogrammets ordinarie 2 500 poäng.

För särskild högskolebehörighet har du möjlighet att läsa utökat program eller komplettera med olika kurser på komvux.

Läs mer om kraven för olika högskoleutbildningar på antagning.se.

100

MYT 6.

**”EFTER GYMNASIET
ÄR DET SVÅRT ATT
FÅ JOBB”**

Nej, efter ett yrkesprogram har du oftast lätt att få jobb

Under de närmaste 5–10 åren kommer det att vara stor efterfrågan på arbetskraft inom nästan samtliga av yrkesprogrammets inriktningar, i alla fall enligt Arbetsförmedlingens årliga rapport om arbetsmarknaden. Här nedanför ser du flera "heta" yrkesinriktningar inom yrkesprogrammen 2018.

FAKTA

Yrken som du lätt får jobb inom på 5 och 10 års sikt

- Fordonsmekaniker
- Industrielektriker
- CNC-operatör
- Flertalet byggyrken
- Kock
- Maskinreparatör
- Barnskötare
- Undersköterska
- Receptionist

En del av yrkena kan du börja jobba inom direkt efter din gymnasieexamen. En del yrkesinriktningar har ytterligare en period med vidareutbildning. Kolla med din studie- och yrkesvägledare.

Glöm inte att du kan vidareutbilda dig inom ditt yrkesområde på yrkeshögskolan eller på högskolan om du har rätt behörighet i din examen.

MYT 7.

**”VILL DU JOBBA
UTOMLANDS, SKA
DU JU INTE GÅ ETT
YRKESPROGRAM”**

Jo, efter ett yrkesprogram kan du jobba överallt!

Många människor från andra länder arbetar i Sverige med allt från programmering till byggen. Vi har självklart samma möjligheter att jobba utomlands.

En fördel med yrkesprogrammen är att de direkt efter gymnasiet ger yrkeskunskaper, som är eftertraktade både hemma och utomlands. Kan du till exempel elteknik, matlagning, måleri, svetsteknik, snickeri, bygg eller vård, så kan du i princip söka jobb var som helst – i alla fall inom EU. I din yrkesutbildning ingår ju också alltid engelska.

FAKTA

Hur funkar det att jobba inom EU?

En av idéerna med EU är att det ska vara enkelt att arbeta i de andra EU-länderna. Läs mer om hur det går till på "arbeta och studera i EU" på eu-upplysningen.se.

Kolla vilka jobb som finns just nu

På EURES – Den Europeiska Portalen För Rörlighet i Arbetslivet – kan du som vill jobba utomlands söka bland över 1,4 miljoner olika jobb just nu. Hela listan hålls uppdaterad på www.eures.europa.eu.

MYT 8.

**”YRKESPROGRAMMEN
PASSAR FÖR DEM SOM
INTE VILL PLUGGA”**

Nej, yrkesprogram ställer också krav

Den här fördomen grundas på missuppfattningen att yrkesprogrammen skulle vara kortare, enklare eller inte ha teoretiska kurser. "Slappa" utbildningar. Men så är det såklart inte. Fråga närmaste elektriker, undersköterska eller bilmekaniker.

Ett exempel: Om du läser ett yrkesprogram som industriteknik kanske du läser robotteknik och ellära. Andra exempel är industriautomation eller datorstyrd produktion. Sedan kanske du väljer fördjupningskurser som entreprenörskap eller mät- och reglerteknik. Helt andra ämnen än på till exempel humanistiska programmet, men minst lika avancerade.

Oavsett vilket program du väljer på gymnasiet så läser du alltid de ämnen du känner igen från grundskolan, till exempel svenska, engelska och matematik. Sedan läser du olika mycket av ämnena, beroende på vilket program du valt.

FAKTA

Det finns mycket att vara intresserad av

Här är olika exempel på yrken som hör ihop med gymnasiets yrkesprogram.

Läs mer om alla yrkena på gymnasieinfo.se.

MYT 9.
"LÄRLINGSUTBILDNING
ÄR TILL FÖR SÅNA
SOM INTE KLARAR NÅN
ANNAN UTBILDNING"

Nej, tvärtom är lärlingsutbildning krävande

Det här är en fördom som bygger på att många värderar lärlingsutbildning lägre, trots att utbildningen egentligen ställer stora krav på att du har engagemang, självständighet och initiativförmåga.

Du kan gå alla yrkesprogram som gymnasial lärling. Skillnaden är att du är på en arbetsplats minst halva utbildningen. Resten av tiden är du i skolan och läser till exempel gymnasiegemensamma ämnen.

Du får samma kunskaper som elever som går yrkesprogrammet till största delen på en skola, och du får samma examen, men lär dig på ett annat sätt och i en annan miljö.

Studieformen är krävande, men du får ett bra kontaktnät på arbetsmarknaden och en snabbare väg in i ett yrke. Dessutom får du ett extra studiebidrag på 1 000 kr i månaden.

Även som lärling kan du läsa kurser som gör att du samtidigt får grundläggande behörighet till högskolan.

FAKTA

Fler och fler går som lärling

Just nu går 10 700 elever sitt yrkesprogram som lärling (enligt statistik från Skolverket, 2017). Det skiljer sig mellan kommunerna hur många lärlingsplatser som finns inom olika program. Du måste själv ta reda på vilka möjligheter du har där du bor. Ta hjälp av din studie- och yrkesvägledare!

Det finns två vägar att gå ett yrkesprogram, antingen till största delen i skolan eller som gymnasial lärling, som är till största delen på en arbetsplats.

* **86%**
har arbete efter
sin utbildning

* **86%**
skulle välja lärlings-
utbildning igen

* **26%** får också
högskolebehörighet

*Siffrorna ur Skolverkets rapport "Uppföljning av lärlingars etablering på arbetsmarknaden" från 2017 där nästan 1 200 före detta gymnasiala lärlingselever svarat på vad de gör efter 1,5 år efter sin utbildning.

Vi vet att det är mycket information att ta till sig. Ta en paus, ta ett djupt andetag och använd dessa sidor för att samla dina egna tankar och göra lite anteckningar.

Det löser sig!

Lär dig mer om
gymnasievalets
myter, fördomar och
missförstånd på
gymnasieinfo.se

Skolverket